

2 C 'GLAS NARODA' - 50 KOP
 Na dan dobivate...
 VSI NARAVNOST NA DOM
 in sobot. oddel. in praznikov
 R VAS ZANIMA
 1116 El. Road
 6304 K. CO
 Gostele
 1116 El. Road
 6304 K. CO

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

BUY EXTRA WAR BONDS Today!
 5 WAR LOAN

Reentered as Second Class Matter September 25th 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.
 No. 188 - VOLUME LII. - LETNIK LII. NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 26, 1944 - TOREK, 26. SEPTEMBRA, 1944 Tel: CHelsea 3-1242

PARTIZANI V BEOGRADU

United Press poroča, da je jugoslovanska osvobodilna armada dospela v predmestje Beograda in da se je pričela bitka za jugoslovansko prestolico; drugi oddelki osvobodilne vojske so zavzeli velevažno mesto Banjo Luko, angleški commandos pa so zasedli otok Solto.

Zavezniški aeroplani dovažajo v Jugoslavijo vojne potreščine in živež in Nemci proti velika nevarnost v Jugoslaviji in na Grškem. Kot pravi poročevalec za United Press iz Kaire, je bila že zaigrana predigra opere za veliko nemško katastrofo na Balkanu.

Ker so prometne zveze po vsej Jugoslaviji presečkane, pomorske črte pa so blokirane, se Nemci v jugovzhodni Evropi na vseh krajih umikajo in so zapustili grško pristanišče Goumenitise in Janino ter so se umaknili proti Solmu.

Za Beograd se bodo bili silno vroči boji, kajti Nemci so se dobro utrdili, in Nemci se zavedajo, da jim je odrezana poglavitna pot za unik iz Grške in Makedonije ter iz Vardarjeve doline, ako izgube Beograd.

Goumenitise je bilo prvo pristanišče, ki so ga grški partizani zavzeli in so odrezali Nemce od Krfa.

Kot pravi poročilo iz Kaire, se bijejo silno

vroči boji v tovarniškem delu Beograda. Delavci v tovarni za aeroplane v Rakovicu, štiri milje od Beograda so se pridružili osvobodilni vojski maršala Tita. Na poziv maršala Tita se je osvobodilni vojski prejšnji teden priglasilo 53.000 prostovoljcev.

V boju za Banjo Luko, kjer je imel svoj glavni stan nemški drugi tančni zbor, je bilo ubitih 3000 Nemcev, ujetih pa 4000 in med njimi tudi poveljnik 69. divizije. Partizani so tudi zavzeli neko zelo dobro letališče.

Poročilo iz Barija v Italiji naznanja, da so Nemci iz Makedonije in Grške predrli skozi Albanijo do cest ob obrežju Jadrana. Albanski partizani so se takoj spustil z Nemci v boj, katerih je okoli 12.000 mož. v gorskih krajih na 30 milj dolgi fronti.

Tudi jugoslovanski partizani se borijo z Nemci med Zadrom in Splitom ter so zavzeli Pečkovič, Smilčić in štiri vasi ter so osvojili kakih osem milj obrežja.

TEŽKE JAPONSKE IZGUBE

Vrhovni poveljnik ameriškega vojnega brodogoja na Pacifiku admiral Chester W. Nimitz je sporočil da je bilo japonsko brodogoj na Filipinih razpršeno, da je bila japonska zračna sila zločlena in da so mornariški aeroplani brodogoja admirala Halseya dvakrat napadli Manilo, glavno mesto Filipinov.

Kot poroča admiral Nimitz je bilo v dveh dneh potopljenih ali poškodovanih 106 japonskih ladij in uničenih 405 japonskih aeroplanov.

Rusi osvobodili Estonsko

Rdeča armada je dokončala osvoboditev Estonske: na jugu pa prodira daleč v Slovaško in Madžarsko.

Poročevalec za United Press Henry Shapiro poroča iz Moskve, da so Rusi zavzeli veliko letsko železniško križišče Vainiero in so prodrli 40 milj do Riškega zaliva ter se združili z armado maršala Leonida A. Govorova, ki je prodirala skozi Estonsko.

Moskva poroča, da je bilo prodiranje skozi Estonsko zelo

lo naglo in da je bilo v zapadnih krajih dežele zajetih mnogo Nemcev.

Izgleda, kot da je cela nemška obramba v baltških državah razpadla. Usoda Rige je zapečaten, kajti proti mestu prodirate dve močni ruski armadi, ena od severa, druga pa od vzhoda. Prednje straže so že dospelo do predmestij.

Vesti

Nemci ne dovoljujejo zavetja sodelavcem

Angleška radio postaja je 20. septembra sporočila, da Nemci ne dovoljujejo svojim francoskim in belgijskim sodelavcem, da bi si poiskali zavetja v Nemčiji. Frank Gillard, poročevalec za angleško radijsko postajo, je v francoskem jeziku po radio poročal, da Nemci svoje sodelavce, ki pridejo na nemško mejo, prepustijo njihovi usodi.

Postaja dodaja: "Ti močje in žene, ki so pomagali Nemcem v preteklosti, so pregnani iz svojih domov in nikdo jim ne mara pomagati. Plačujemo pravično in strašno za svoje pretekle grehe."

MORGENTHAU ZA OSTER MIR ZA NEMČIJO

Med državnim, vojnim in zakladniškim uradom je prišlo do velikega nesporazuma glede vprašanja strogega miru z Nemčijo. Do ostre razprave in odločitve bo mogoče prišlo še ta teden.

V prvi vrsti se tajniki raznih uradov ne strinjajo v tem, kaj bi bilo najbolje, da se napravi z nemško industrijo. Zakladniški tajnik Morgenthau se z veliko vneto zavzema za načrt, da je nemška industrija prenešana v zavezniške države, ali pa uničena, vojni tajnik Stimson pa je proti takemu načrtu.

KAJ BODO STORILI POLJAKI?

London, 20. septembra. — ONA.— Zavezniški opazovalci v Londonu so prepričani, da bo Mikolajczyk po zavzetju Varšave napravil nov poskus, da izboljša svojetsko-poljske odnose.

Navzlic vsem velikim težočam, bo Mikolajczyk čimprej mogoče odpoval v Varšavo, da tam na licu mesta stopi v zvezo z vsemi različnimi stoji poljske javnosti.

Poljski krogi so prepričani, da na konferenci v Quebecu poljsko vprašanje ni bilo rešeno.

Nelson se je vrnil

Donald M. Nelson, ravnatelj War Production Boarda, se je vrnil z enomesecnega poslanstva iz Kitajske. Predsednik Roosevelt ga je poslal na Kitajsko, da bi povečal izdelovalne vojnih potrebščin za kitajsko armado v njeni vojni z Japonsko.

Nelson je izdelal vse potrebne načrte, ki jih je tudi potrdil generalissimus Čankajšek in jih bo sedaj predložil predsedniku Rooseveltu.

MAJNERJI REŠENI

Kot pravi poročilo iz Guana juato v Mehiki, je bilo rešenih 14 rudarjev, ki so bili dva tedna zasuti v nekem srebrnem rudniku. Ko so bili rešeni, so povedali, da so žvečili svoje usnjate pasove, da so se obdržali pri življenju. Vode so imeli dovolj in vsi so bili tako slabi, da so jih morali prinesiti iz jame.

La Guardia izbran za važno mesto

Švicarski radio naznanja, da je bil na konferenci v Quebecu izbran za važno mesto v Italiji newyorški župan Fiorello La Guardia.

Veronauk v jugoslovanskih šolah je obvezen

Radijska postaja Svobodna Jugoslavija je 18. septembra sporočila, da veronauk v jugoslovanskih ljudskih šolah bo tudi v bodoče obvezen predmet.

Postaja tudi naznanja, da bo letos odprtih toliko ljudskih šol, kolikor bo sploh mogoče in da bodo odprti še posebni vzgojevalni tečaji. V slovenskih in hrvaških šolah se bodo učenci učili pisati v prvi vrsti v latinici, potem pa v srbsčini; kjer pa so srbski učenci v večini, se bodo učili najprej pisati v cirilici, potem pa v latinici.

Silni protinapadi pri Arnhemu

Nemci so v pondeljek že tretjič presekali zavezniški koridor na Holandskem, toda angleški tanki so jih zopet vrgli nazaj.

Zaloge sedaj zopet tečejo po cestah na južni breg Rene nasproti Arnhemu, kjer se angleška druga armada pripravlja, da vdari čez reko. Čez reko neprestano prihajajo ojačenja za angleško zračno armado, ki se že osem dni bori proti silnim nemškim napadom zapadno od Arnhemu.

Jugovzhodno od Arnhemu je druga angleška armada prekorala nemško mejo, ko je zavzela holandski mesti Beek in Mook ter na nemški strani zasedla gozd Reichswald. Zapadni konec gozda je osem milj od Cleve, severnega oporišča Siegfriedove črte. Nižje proti jugu so Angleži tudi prekorali Bois-de-Due kanal ter so prišli v Deurne, 40 milj zapadno od Duisburga ob Reni.

in 3. zgraditi tretji obrambni zid, ker sta bila dva že razbita.

Todtova organizacija gradi močne utrdbe ob vzhodnem bregu Rene.

ZAVEZNIŠKI UPORNIKI V NEMČIJI

General Dwight D. Eisenhower je sinoči oznanil, da je izmed mnogih milijonov tujih delavcev v Nemčiji organiziranih in dobivajo od zaveznikov orožje in jih je pozval, da se naj dvignejo, ker sedaj je prišel čas. S tem je bilo prvič objavljeno, da je imelo zavezniško poveljstvo zvezo z delavci v Nemčiji.

Nemci sami se zavedajo nevarnosti, ki jim preti od tujih delavcev in nacijski voditelji so že opozorili prebivalce, da se varujejo, da ne dobijo "sunka od zadej." Naciji sami so priznali, da je na tisoče delavcev zapustilo tovarne in se sedaj skrivajo po gozdovih, kakor jim je bilo naročeno po generalu Eisenhowerju.

Vse je bilo tajno in javnosti ni bilo znano, da je imel glavni stan generala Eisenhowerja tako ozke zveze z delavci in da so dobivali orožje. Delavci niso bili samo organizirani za sabotažna dela, temveč so bili organizirani v pravo uporno armado, ki je dobro oborožena. Sabotaža je bila tako razširjena, da so Nemci naznanili, da je bil izmed vsakih treh izstrelkov eden prazen.

General Eisenhower je pozval delavce v Nemčiji, rekoč: "Ura za akcijo je prišla." Nato pa jim je sporočil, da naj zapustijo tovarne, ker zavezniški aeroplani bodo tovarne bombardirali. Zato naj se poskrbijo po mestih, najboljša pa še po deželi in zlasti po gozdovih. Naročil jim je, da pismena navodila, ki so bila z aeroplani razširjena po Nemčiji, natančno preberejo, se zapomnijo, kaj jim je bilo naročeno, nato pa naj navodila uničijo, orožje skrijejo in ga naj rabijo kadar pride pravi čas.

"Delajte razumno," je naročil Eisenhower. "Ne podcenjujte moči gestapa. Pomnite pa, da je danes gestapo v sgrahu pred 12.000.000 delavcev, ki morejo zapečatiti usodo tretjega rajha."

LINČANJE V RIMU

Rim, 20. septembra. (ONA) — Danes so v Rimu razvijali kinematografske posnetke linčanja, do katerega je prišlo, ko je imel biti Mussolinijev ravnatelj policije Pietro Caruso sojen radi svojih zločinov. Zavezniški Newsreel operatorji so uspeli posneti različne prizore v sodni palači in strahote, ki so se odigravale pred vratni zapora Regia Coeli, ko je razjarjena množica linčala glavnega probo tožitelja, Donato Carreta, bivšega ravnatelja rimskih mestnih zaporov. Dobro oborožene vojaške straže so okrožale delavnico, kjer so razvijali te filme, ker se je bilo bati, da poskusijo nekateri elementi uničiti te filme, ki bi morda tvorili važen obtežilni material proti onim, ki so povzročili te nerede.

Vlada in tudi policija so mnenja, da so nekateri fašistični elementi, ki se deloma še vedno nahajajo v Rimu, podžgali množico v cilju, da izzovejo nemire in splošni nered. Doseči so hoteli dvoje stvari. Prvi, da izpodkopljejo še bolj avtoriteto sedanje vlade, ki je že sama po sebi dovolj šibka in bi le težko prenesla hud udarec na ugledu. Drugič pa so najbrže nameravali prodreti v jetnišnico Regina Coeli, iz katere so hoteli izpustiti na stotine važnih fašistov, generalov, admiralov, politikov in prvakov stranke, ki so tam zaprti.

Rusi pozivljajo Čeha na vstajo

Češki politični in vojaški voditelji v Moskvi so s posebnim razglasom pozvali Čeha, da se naj po zgledu Slovakov dvignejo proti nemškim zatiralcem in naj organizirajo gverilske čete.

Med drugim pravi razglas: "Na češkem narodu sloni velika odgovornost. Slovaki se ne bore zastonj za osvobojenje svoje domovine, temveč tudi za našo svobodo. Žrtvujejo svojo kri in življenja za skupno stvar, za svobodno čehoslovaško republiko. Slovakov ne smemo pustiti, da bi se sami bojevali.

"Naša dolžnost je kot Čehov, da stojimo Slovakom ob strani v borbi in z dejanji dokazujemo čehoslovaško bratstvo, edinstvo čehoslovaške države, ki je podlaga republike."

FINCI V BOJIH Z NEMCI

Finska armada je vzela Nemcem Suomusalmi ob ruski meji, na severu pa izganjajo ali razorožujejo Nemce v soglasju z mirovnimi pogoji z Rusijo. Uradno naznanilo iz Helsinku pravi, da finska armada prodira v severno Finsko, toda nobeno sporočilo ne pravi, da bi se Finci spopadli z Nemci.

Finci so zelo razjarjeni, ker umikajoči se Nemci jemljejo s seboj ves živež, lokomotive in železniške vozove.

NEMCI GRADIJO ČRTO OB RENU

Nemško vrhovno poveljstvo je ukazalo takoj zgraditi utrjeno črto ob Reni in nacijski gradbeni oddelki že utrjujejo vzhodni breg reke.

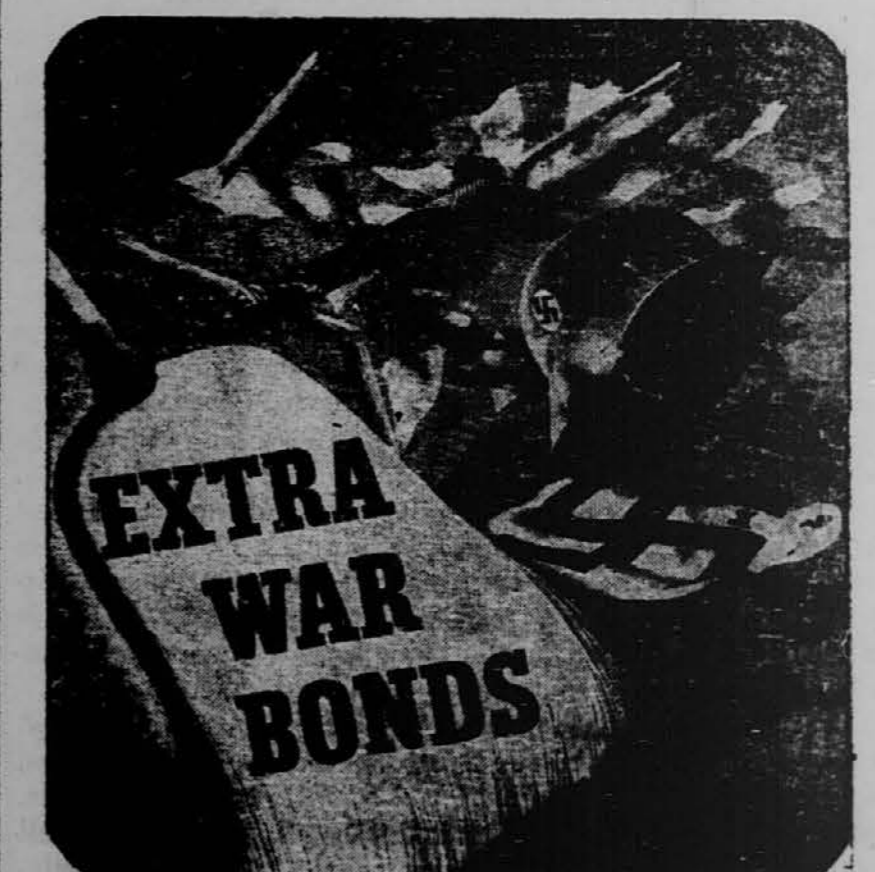
Nemški poveljnik ob Reni je ukazal zgraditi utrdbe ob mostovih in križiščih cest in svojim podrejenim je ukazal mobilizirati vse delavce v okolici za zgradbo utrdbe.

Kot pripovedujejo nemški vojni ujetniki, je postavljenih 400 do 500 vojakov za stražo raznih križišč cest in za stražo uporabljajo tudi vso policijsko silo.

Na raznih križiščih so postavljeni protitančni in protizračni topovi, da odbijejo vsako sovražno tančno silo.

Gauleiter za Kolin in Aachen je prebivalcem ukazal kopati zakope med mejo in Reno.

Kopanje jarkov je trojno: 1. protitančni jarki; 2. krogi poljskih utrdb okoli mest in vasi

Naša dolžnost je, da podpiramo osvobodilne armade s tem, da kupimo Vojne Bonde do naše skrajne zmožnosti.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slavonic Publishing Company, (A Corporation)
Frank Bulmer, President; Ignace Huda, Treasurer; Joseph Lapina, Sec.
Place of business of the corporation and address of above officials:
226 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

51st Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.
Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

NA OBLI LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADO
\$7.—; ZA POL LETA \$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.—.

"Glas Naroda" tiskajo vsaki dan izvenih sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA", 226 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
Telephone: CHelsea 8-1263

Titovo sporočilo Južnim Slovanom v Ameriki

Združeni odbor je prijel od predsednika jugoslovanske vlade dr. Ivan Subašika sledeči kabelgram:

Združeni odbor južnoslovenskih Amerikancev
1010 Park Avenue, New York City

"Radio postaja "Svobodna Jugoslavija" je dne 13. septembra t. l. v imenu maršala Tita podala sledeče sporočilo Amerikancem jugoslovanskega porekla:

"Če je tudi naša domovina podjarmljena od Nemcev in drugih ekupatorjev bila več kot tri leta popolnoma odsekana od zunanjega sveta smo bili mi v domovini vseeno, prav od pričetka naše težke borbe obveščeni, da ste vi v Ameriki pravilno razumeli kaj se dogajalo.

"Nad vse veselimo smo znanja, da se vi v Ameriki močno trudite, da se doseže slovo narodov Jugoslavije. Vaše delo je bilo neizmerne koristi nam v Jugoslaviji. V naši težki osvobodilni borbi je bilo naše glavno geslo "sloga in bratstvo našega naroda", katerega je sovražnik namenoma razdražil k notranjim prepričkom, s ciljem, da tako uniči eden drugega. Na žalost je bilo nekoliko ljudi v naši domovini, ki so služili kot orodje v rokah sovražnika. Tem domačim izdajalcem je uspelo, ustanoviti zveze s sobi enakim v inozemstvu, kot je naprimer Fotić v Ameriki in razni drugi izdajalci, ki niso samo povzročali razdor med Srbi, Hrvati, Slovence in drugimi, temveč tudi zavesti ameriško javnost o pravih dogodkih v Jugoslaviji.

"Ogromna je vaša zasluga, ker ste vi z vašo neumorno aktivnostjo uspeli razkrinkati te ljudi in odkriti pred svetovno javnostjo pravo resnico, da Narodno osvobodilno gibanje s svojo vojsko in partizanskimi odredi, prav od pričetka, vodi nadčloveško borbo za osvobodjenje svoje domovine in za ustvaritev nove in srečnejše Jugoslavije. Za to se Vam moji sonarodnjaki in jaz najpristraneje zahvaljujemo v imenu vsega naroda, ki je dal in še vedno daje strahovite žrtve za dosego tega cilja. Jaz sem prepričan, da boste tudi v bodoče nadaljevali s pomočjo naši materialno razorani domovini, ki bo zahtevala nadčloveške napore, da se obnovi iz razvaline in mizerije, katere so povzročili fašistični napadaleci.

Smrt fašizmu! Svoboda narodu!

"Predsednik odbora

"Narodnega osvobojenja Jugoslavije,
Maršal Jugoslavije
TITO."

"Subašič."

USODA NEMČIJE ZAPEČATENA

Zavezniški vrhovni poveljnik general Dwight D. Eisenhower je na častnikarski konferenci rekel, da je vojaški položaj Nemčije brezupen. Kako dolgo bo še trajala vojna, je odvisno od dveh činiteljev: 1. Kako dolgo bo mogla Nemčija zdržati silovite zavezniške vdorce z zapada, vzhoda in juga, in 2. Kako dolgo bo gestapo še obdržala oblast v Nemčiji.

General Eisenhower, ki je imel nekaj tednov vsled revmatizma trdo desno koleno, je sprejel le majhno število častnikarjev in jim je podal svojo izjavo. Častnikarjem je rekel, da se je čudil častnikarskim poročilom, da je bil bolan ter rekel, da se razum revmatizma v nogi počuti popolnoma dobro.

Gen. Eisenhower je rekel, da se pobil v koleno, ko se je pred nekaj tedni z aeroplanom vrnil v svoj glavni stan. Zaradi slabega vremena njegov pilot z aeroplanom ni mogel pristati na letališču, temveč na obrežju in je aeroplan pristal na vodi. Eisenhower in njegov pilot sta aeroplan iz vlekla iz vode. Pri tem si je Eisenhower vsehnil koleno in je ed tedaj imel bolečine. Navzlic temu pa je še mnogokrat potoval z aeroplanom.

Na vprašanje, kako dolgo bo še trajala vojna, general ni mogel določno odgovoriti. Rekel je samo, da je odvisno od tega, koliko časa bodo mogli Nemci zdržati zavezniške vdorce. Rekel je, da nemška armada ni več sposobna pričeti kak večji protinapad in da je vsled tega za Nemčijo nespametno nadaljevati vojno. Ako pa se bo še dalje borila, bo za njo toliko slabše, ker bo uničenih toliko več njenih mest.

Eisenhower pa je rekel, da gestapo ima poglavitno moč v deželi in da bo obdržala do konca, kajti, če se poda zaveznikom, ne more ničesar pridobiti.

ALI BOMO POMAGALI BRATOM V STARI DOMOVINI?

Ivan Ručigay, Brooklyn, N. Y.

Odkar se je pričela vojna je bilo to vprašanje med nami. Ne samo, da se je vprašalo ali smo pripravljene pomagati ali bomo pomagali, ampak povdarjalo se je in objubljalo, tako pri posameznikih, kakor pri organizacijah: "Ko pride čas, mi bomo na mestu."

Večkrat se je slišalo: "Škoda, da ne moremo pomagati; kakor hitro bo pa prišel čas in prilika, da se bo poslalo naravnost v Jugoslavijo, naredili, oziroma naredili bomo vse, kar je v naši moči, da olajšamo gorje našemu nesrečnemu narodu, katerega del smo tudi mi — izseljenci!"

In ravno od nas slovenskih izseljencev upajo in pričakujejo naši krvni bratje v domovini, da jih ne bomo zapustili v času največje potrebe v zgodovini slovenskega naroda. Ali bomo mi storili svojo dolžnost? Ali jih bomo razočarali v njih prošnji za pomoč, s puhlim izgovorom, da vsak naj svojim pomaga? Kdo pa ve, kje so njegovi svoji? Ali so doma? V izgnanstvu? Pri partizanih? Lahko je, da tuje gospodari na njihovem posestvu. Mogoče, da eden ali več članov družine ni več med živimi. To so vprašanja, na katera do zdaj ne more nihče odgovoriti; gotovo pa je, da so vsi v veliki potrebi.

Lepe Slovenije, kakršno si predstavljamo v duhu, ko smo odhajali v tuj svet, ni več. Ni več veselja in petja po mirnih slovenskih trgih in vaseh. Puške, strojnice in bombe pojejo svojo smrtonosno pesem po naših mirnih naseljih. Požigajo in rušijo naše domove, ljudi pa odganjajo na prisilno delo v sužnjost.

Fantje in mladina sploh se ne zbira na vasi k nedolžnemu veselju in raznim igram, ampak se skriva po gozdovih in gorah, lačni, rastrgani, prezebljeni, da se odtegnejo sužnjosti in si rešijo golo življenje. Ali je potem čudno da so zgrabili za orožje, da branijo sebe, svoje, svojo zemljo, svoj narod?

Že preje v mirnih časih bila je naša lepa Slovenija rečna in ni mogla preživljati svojega prebivalstva; številke izseljencev gredo v stotisoče, ki so bili prisiljeni iskati kruha v tujini. Lahko si mislimo, v kakšnem stanju se nahaja sedaj.

Vojna vihra traja že tri leta in pol z neusmišljenim in krutim sovražnikom, ki ni prišel k nam, da bi nam kaj prinesel, koristi ali pomagal, ampak je prišel z edinim namenom, da koristi sebi in nam pobere še tisto malo, kar smo imeli, in, ki se za nas ni zadostovalo. Bojimo se, da se mu je to v polni meri posrečilo.

Vzelo bo dolga leta, da se popravi škoda in da se dežela zopet postavi na trdno gospodarsko podlago. V teku časa bodo ljudje v domovini že skrbeli za to, da se čimprej obnovi poljedelstvo, industrija in trgovina. A zdaj v krajih osvobojenih sovražnika to ni mogoče, ker vsega primanjkuje, najbolj pa zdravil, obleke, hrane in orodja.

Potreba je tako velika, da bo naša pomoč samo majhen del tega kar bi se lahko rabilo. Mislim, da med nami ni ljudi, ki bi ne hoteli pomagati, ali da bi celo ovirali dobro delo in nagovarjali druge, da ne pomagajo.

Čas je tukaj, prišel je hitreje, kakor smo pa pričakovali. Pred nekaj tedni je dobil Južnoslovenski odbor dovoljenje od ameriških oblasti dovoljenje je bilo izdano za Jugoslovane, ne za Slovence po-

sebej, za Hrvate posebej, itd. ampak, kakor omenjeno, za vse Jugoslovane.

Zadnji petek, 22. septembra, pa je bilo poročano na seji v Slovenskem domu v Brooklynu, da je tadja, ki je namenjena za prevoz blaga iz Amerike v Jugoslavije že na potu iz Londona v New York. Ladjo je dala na razpolago jugoslovanska vlada in vozili jo bodo naši jugoslovanski mornarji. Ne vem, če je resnica, slišal pa sem, da ne bodo vzeli mornarji za delo na ladji nobene plače. Jadja pa mora biti polna in naša dolžnost je, da jo napolnimo. Treba je, da vsi Slovenci in Jugoslovani širimo Zdrženih držav pomagajo, vsak po svojih močeh.

Obrahljeno obleko, ki pa mora biti očiščena in v primeroma dobrem stanju, lahko pošljete na Hrvaški dom, 263 W. 40th St., New York. Lahko pa jo držite doma priprav-

POZIV OD NE-STRANKARSKE ZVEZE

Henry Kaiser, Chairman of the Non-Partisan Association for franchise Education, je izdal naslednji poziv vsem tujezječnim časopisom:

"Letos, prav v sredi vojne, bodo šli ljudje v Ameriki na volitve — in to je eden redkih slučajev danes v svetu, da more narod svobodno izbirati svoje predstavnike. Te volitve nam bodo pokazale silo demokracije svetovnega naziranja. Med volilce štejejo vse naše ljudi — stare državljane in nove — vsi so dobrodošli in potrebni na volitvah.

"Nedavno se je pojavila velika nevarnost, da se bo manj ljudi udeleževalo volitev, deloma radi tega, ker je toliko naših sinov, in bratov na bojiščih, deloma radi tega, ker posvečajo mnogi izmed nas vse svoje misli tedno le vojni in so tako izgubili svoje zanimanje za to, kar nazivajo 'politiko'. Toda stvar je taka, da gre za vojno, tudi za vojno, kadar v Ameriki oddajamo svoj volilni glas — obenem pa tudi za našo svobodo in naše najdražje pravice. Potrebni so nam prav vsi volilci, da bomo tudi zares vedeli, da ves narod vlada Ameriko, in da so vsa mnenja v njej zastopana.

V pogledu te naše dolžnosti, ki nas kliče vse na volilce, pa imajo Amerikanci tujega porekla še prav posebno veliko odgovornost. Oni sami najbolje poznajo važnost volitev, ker vedo kaj to pomeni, ako volitevi ni, oni vedo, kako nastane zatiranje in izgube volilne pravice, obenem z zaslužjevanjem in celo ubijanjem. Oni vedo, da državljanstvo Amerike ni nevažna stvar. Statistični podatki potrjujejo, da naši najnovejši državljani volijo v večjem številu kot naši stari državljani, tako da so celo bolj zvesti svobodnemu volilnemu sistemu, z eno besedo, bolj Amerikanci.

Ako pa volijo vsi, potem morajo žene prav tako voliti kot moške. Matere, ki imajo svoje sinove v naših oboroženih silah, in svoje hčere v WAVES in WACS, morajo voliti, ker je to njihova dolžnost napram njihovim sinovom in hčeram. Žene in sestre se morajo registrirati in morajo voliti. Glasovi žena bodo zelo velike važnosti za bodoče blagostanje in srečo njih otrok, njihove rodbine in njihove domačije.

Nobena stvar ni tako lahka in enostavna kot oddati svoj glas! Vsi, ki so že volili, vam bodo to potrdili. Potrebno je pred vsem, da se registrirate

vljeno, da jo lahko oddaste v kratkem času, kadar ste pozvani. Zato se vas prosi, da pazite na objave in dopise v slovenskih listih.

V petek 29. septembra bo zelo važna seja slovenskega odbora za pomoč Jugoslaviji v Slovenskem domu v Brooklynu ob 8. uri zvečer. Društva so naprosena, da gotovo pošljejo svoje zastopnike.

Na zadnji seji 22. septembra je pomožni odbor sklenil, da priredi velik shod v nedeljo prvega oktobra ob 4. polpodne v Slovenskem domu. Namen shoda je, da se kolikor mogoče hitro in uspešno pomaga tistim, ki so pomoči potrebni. Vabljeni ste vsi, pridite vsi.

Narod v domovini prosi pomoči. Ali bodo naša usesa gluhota? Naša srca trda, ko kamen, zaprta? Ne verjamem. Prepričan sem, da se bomo držali sklepa in namena, ki smo ga naredili tekom zadnjih let, to je, da bomo pomagali, kakor hitro se bo lahko poslalo naravnost v domovino.

v roku, ki je določen za to, tako da bo ime volilca ali volilke vpisano na seznamu — na takozvani "election roll", ter da bo moglo biti priznano na dan volitev. To je potrebno, da se prepreči poneverbe.

Oni državljani, ki so bili rojeni izven Amerike, morajo prinesiti s seboj svoje državljanske dokumente "citizenship papers". Oddati svoj glas je tako enostavno, da je kaj, kot napraviti kljuko s svojim svinčnikom ali obrniti ročaj stroja pri katerem delate. Rodbine in sosedje gredo lahko skupaj registrirati se in tudi voliti — in ta enostavna stvar, ta preprosti korak je temelj svobode in vlade naroda.

Najsi ste mladi ali stari, moške ali žene, vsi imate to veliko dolžnost — najvišjo dolžnost — da oddaste svoj glas. Le ako bodo vsi volili, bomo uspeli, da obvarujemo plamen svobode, da bo gorel tudi še naprej v tem svetu, ki se bori za te pravice.

Registrirajte se zdaj takoj. A potem, na dan 7. novembra, pojdite voliti, in pokažite s tem, da je naša vlada ljudska vlada, in da je ponosna in močena".

PROSIM!

• Rojake iz vseh Zdrženih držav, da še nadalje pošljate knjige za vojne ujetnike-Slovence. Opoznam pa, nikarite pisati svojega naslova, ali kaj drugega v knjigo, kjer to zadržuje cenzurni urad, in ako je samo podpis, iztrgajo list ven, in knjiga je uničena. Toraj, prosim, nikakega pisanja, ne pozdravov, ne naslova iz domovine, ne vašega naslova, ker imamo preveč dela trgati liste iz knjige. Prosim upoštevajte to, in pa: prosim za KNJIGE! Rev. Pius J. Petric, O.F.M., 62 St. Mark's Place, New York 3, N. Y.

NOVA IZDAJA "Hammondov SVETOVNI ATLAS"

V njem najdete zemljevide vsega sveta, ki so tako potrebni, da morate slediti našim poročilom.

Zemljevidi so v barvah. Cena 50 centov

Naročite pri: "GLAS NARODA", 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

RAZGLEDNIK

SE ENKRAT: ATLANTSKI CHARTER

Sedaj, ko se je anglo-ameriška konferenca v Kanadi končala, so mednarodni politiki zopet oživel in nastopili v javnosti z vprašanjem, bodo li v bodočnost vsa ljudstva oproščena tujih nemških in japonskih diktatorjev, ali pa bodo ta ljudstva in narodi morali še v nadalje živeti pod diktatorstvom kake druge vrste. V kolikor pride Evropa v poevstev — je skoraj nesmiselno, ako bodo tamkaj nadomestili tuje diktatorje z — domačimi, oziroma v slučaju, ako se n. pr. vrne na Grško zopet grški, in v Jugoslavijo — jugoslovanski kralj, oba seveda s svojimi "koritaci". In kolikor pride Azija v poevstev, bodo li v bodoče kaj razlike med sedanjimi japonskimi diktatorji, ali pa njihovimi evropskimi nasledniki, kateri trdijo, da imajo pravico vladati neštetim milijonom azijskega prebivalstva?

Nacim bi bila seveda grški in jugoslovanski kralj mnogo bolj dobrodošla, kakor pa narodna vlada v imenovanih dveh deželah, in tudi angleški, francoski ter nizozemski uradniki, bi jim bili bolj všeč, kakor pa kako veliko-japonsko iztočno-azijsko ministrstvo. Toda kolonializem, pa naj že bode katerekoli vrste, nikdar ne pomenja svobode prebivalstva ali one kolonije.

Bodočnost azijsko-pacifičnih kolonialnih dežel, je vsled tega postala dokaj kočljivo vprašanje, posebno se sedaj, ko se bode vojna proti Niponu šele pričela. Se li naša mornarica in vojska v resnici boriti za osvoboditev Iztočne Indije, Malaje, Kambodje in Burme izpod japonskega jarma, ali pa le v svrhu, da se ta ljudstva vrnejo pod nizozemski, angleški in francoski "jarem", oziroma administracijo kolonij omenjenih evropskih držav?

Kolijalno vprašanje sta proučevala tudi naš predsednik in državni tajnik in sta izdelala nekoliko tozadevnih predlogov glede osvobodjenja sedanjih evropskih kolonij. In William Phillips je tem povodom celo predlagal, da Anglija tekem gotove kratke dobe podeli Iztočni Indiji popolno neodvisnost.

Vodstvo v tem vprašanju so Zjedinjene države prevzele radi tega, ker so zajamčile Filipincem popolno neodvisnost, in tudi neodvisnost za otok Puerto Rico.

Morda bo naš predsednik, ako se ostane predsednik, pri mirovni konferenci zahteval in predlagal, da se da vsem kolonialnim narodom svoboda in neodvisnost, in da se dotedaj ustanovi poseben mednarodni odbor, ki bode upravljal sedanje kolonije do tedaj, da postanejo popolnoma neodvisne države.

Toda — dosedaj "osvoboje-

ne" kraje otoka New Guinea, so se že vrnili nizozemski uradniki, da tamkaj vladajo, kakor pred vojno, in francoski narodni odbor, je prosil za sodelovanje pri vojni na Daljnem Izotoku — menda za to, da bode i v nadalje, oziroma v poveljni dobi, "vladal" narodu v Kambodji in Indo-Kitajski, dasiravno ta narod ni francoski. Toda naša vlada, ki je podelila Filipincem neodvisnost, se bode glede azijskih kolonij lahko sklicevala na to dejstvo in zahtevala, da tudi Anglija in Francija storiti isto.

Takozvano kolonialno vprašanje je sedaj treba razmotrivati iz stališča bodoče svetovne varnosti in svetovnega mira. Priznati se mora, da je francoski narodni odbor svojo kolonialno politiko preinačil, tako da je postala bolj liberalna, — toda le v toliko, kolikor pridejo francoske kolonije v Afriki v poevstev, in sedaj se poroča, da bode Francija ravno tako postopala tudi v francoski Indo-Kitajski, oziroma v Kambodji.

Nizozemci, ki so znani kot svobodoljubni narod, vladali so tudi prebivalstvu iztočno-indijskega otoka Sunda in sicer tako liberalno, da je tamno prebivalstvo, ki šteje nekaj nad 60 milijonov ljudi, moralo delati za nje, tako, da je s svojim delom plačevalo po Nizozemcih zahtevane davke. Od leta 1910 do 1930, so Nizozemci potrošili velike svote ljudskega denarja v imenovani koloniji za to, da so domačinom enostavno odvezli zemljišča, nakar so tamno prebivalstvo delali za vlado, kot vladni uslužbenci. Kasneje, ko je tamkaj nastala inflacija, so na ta način odvezli domačinom še preostala zemljišča, ki so bila zasebna last. Vsled tega bode potrebno, da se imperijalistični kolonialni problem do celga preinači, ker inace se za more zgoditi, da se nezadovoljstvo, ki vlada na Daljnem Izotoku, prenese tudi na Zapad, kar bi morda zopet povzročilo vojno.

V knjigi je natančno popisano življenje posameznih živali, živečih na suhem, v morju in v zraku, tako da bo vsakdo, ki ljubi naravo in njeno pestro živalstvo, knjigo bral z velikim zanimanjem, ker bo v njej našel marsikaj iz življenja divjih živali, kar mu dosedaj še ni bilo znano. Prvotno je bilo nameravano to veliko delo izdati v petih knjigah, toda je slednje izšla v eni sami knjigi, ki pa pri vsem svojem skrajnem prinaša POPOLNI POPIS ŽIVLJENJA AMERIŠKIH DIVJACINE. Knjigo bo z užitkom bral lovec, ker navaja in popisuje vse živali, ki jih je dovoljeno in prepovedano streljati; farmer, ker so popisane živali, ki na polju koristijo ali škodujejo ter slednje ribe, ker so v knjigi našteje VSE RIBE, KI ŽIVE V AMERIŠKIH VODAH. Poleg poljudnega popisa in pripovedovanja vsebuje knjiga 327 SLIK (fotografij); 6 slik v naravnih barvah, v velikosti cele strani, ter ima 778 strani. Velikost knjige je 9 x 6 inčev. Knjiga opisuje sesave, ptice, ribe, kače in živali, ki so ravnokot na suhem kot v vodi doma. — Vezana je v močno platno s zlatimi črtami.

V ANGLEŠČINI
Cena \$3.50
KNJIGARNI
Glas Naroda
216 WEST 18th STREET
New York 11, N. Y.
Naročite pri:

Petindvajset-Letnica Dramskega Društva "Ivan Cankar"

Cleveland, O.

V nedeljo 8. oktobra proslavi dramsko društvo "Ivan Cankar" svojo 25-letnico obstanka z predstavo narodne igre "Deseti brat". Povest "Deseti brat" je spisal Josip Jurčič l. 1866. Po tem splošno med narodom priljubljeni povesti pa je dramatičar iz istega imena Frank Govekar.

Dramsko društvo "Ivan Cankar" s to predstavo počasti 100-letnico rojstva avtorja "Desetega brata", Josipa Jurčiča, ki je bil rojen v Vasi Muljava na Dolenjskem dne 4. marca, leta 1844.

Predstava se prične točno ob 3.30 popoldne v auditoriju S. N. Doma na St. Clair Avenue, to vtedaj tega, ker je igra precej dolga. Po igri zvečer bo ples. Vstopnina k predstavi popoldne in plesu je 75c za osebo. Davek vštet.

Zanimivo je, da je dramsko društvo "Ivan Cankar" podalo po svoji ustanovitvi kot

prvo predstavo tudi "Desetega brata" v marcu leta 1919. Tedaj je društvo proslavilo 75-letnico rojstva Josipa Jurčiča. In sedaj proslavi svojo 25-letnico z isto igro v počast 100-letnice rojstva Josipa Jurčiča.

Dramsko društvo "Ivan Cankar" je bilo ustanovljeno v Clevelandu, O., dne 6. februarja leta 1919, in je srečno prevelo prvo četrt stoletja.

Za srebrni jubilej ste vabljeni vsi rojaki in rojakinje iz širnega Clevelanda in drugih

mest, da prisostvujete tej slav- nostni predstavi "Desetega brata".

V spomin na Josipa Jurčiča in v boljše razumevanje igre "Deseti brat", Vam podajam kratek opis Jurčičevega življenja in delovanja, kakor ga je opisal dr. Ivan Lah v knjigi "Vodniki in preroki". Prečitajte pazno vse in s tem tudi Vi počastite spomin na 100-letnico rojstva Josipa Jurčiča.

Erazem Gorshe.

STOLETNICA ROJSTVA JOSIPA JURČIČA . . . 1844 - 1944

Piše Erazem Gorshe

Med pisatelji in pesniki, ki so nastopili na našem slovstvenem polju pod vplivom Lovstikovega in Stritarjevega literarnega programa, se nam svetijo dvoje najdražjih imen: Josip Jurčič in Simon Gregorčič.

Stritar pravi, da je od nekdanj hvalil in povelečeval proti drugim narodom slovenski, da tako pridno in zvesto prebira, a ne samo to, da si s tako ganljivo požrtvovalnostjo omišlja slovstvene izdelke. — Tega narodovega priznanja je bil predvsem deležen Josip Jurčič, ki je od svojih prvih povesti do danes ostal naš najpriljubljenejši ljudski pisatelj. Danes, ko imamo skoraj v vsaki hiši že malo knjižnico, si težko predstavljamo, kako je bilo ob časih, ko še ni bilo dobrih ljudskih povesti. Besedo so imeli modri stari pripovedovalci, ki so imeli si- jajen spomin, vedeli zgodbe starih časov in jih znali lepo, zanimivo pripovedovati. To se je vsililo zlasti na dolgih zimskih večerih pri predicah in pri raznih domačih opravkih, kamor so se zbirali sosede na skupno delo. Kakor je bila babica ali stara teta živa knjiga bajk in pravljic za otroke, tako je bil ded ali stari stric za- baven pripovednik za odrasle. Razen pratike in pobožnih knjig ni bilo nič tiskanega pri hiši. Šele ob Prešernovih časih smo dobili nekaj prevodov znanih Smidovih povesti, med njimi na primer "Sv. Genovefo", ki se je mnogo čitala po slovenskih hišah. V tem času se je rodila tudi prva domača povest "Sreča v nesreči", ki jo je leta 1836. izdal župnik Janez Cigler. Ta povest, ki so ji rekli tudi "bukve od Svetinova", se je od leta do leta prebiral na zimskih večerih. Nato so prišle "Novice". Za nji- mi pobožne "Drobtinice" in Mohorjeva družba. A manjka- lo je dobrih ljudskih pisate- ljev. Po letu 1848. so se začeli

oglašati Janez Tvdina, Luka Svetec in drugi; najbolj je po- speševal naše pripovedno slov- stvo leposlovni list "Slovenski Glasnik", ki ga je začel leta 1858. v Celovcu izdajati profesor A. Janežič in so pri njem sodelovali pisatelji: Fran Lev- stik, Fran Erjavec, dr. Janez Mencinger, Simon Jenko, Fran Cegnar in drugi. A vse je s svojo pripovedno umetnostjo preko-il Josip Jurčič, ko se je pojavil med njimi.

Rodila nam ga je dolenjska vas Muljava. Težko si je mi- sliti bolj primeren kraj, ki bi mogel dati pisatelju toliko zgodovinskih spominov, toliko vsakdanjih domačih dogodkov in tako zanimivih narodnih ti- pov, kakor jih ima okolica Mu- ljave. Še danes se nahajajo po- tet krajih ljudski originali, za- bavnne osebe in staropreprosti ljudje, ki jih srečavamo u Jur- čičevih povestih. Tudi jezik te- ga okraja je nekaj posebnega: poln hudomušnih primer, pri- jeten in šaljiv, rad nekoliko z- jedljiv, zlasti tega pa bogat na izrazih in narodnih prego- vorih. Tako se je vse pripove- dno in jezikovno bogostvo te- ga kraja združilo v Jurčiču in on ga je s svojim izrednim le- poslovnim talentom prinesel v slovensko literaturo in dal svo- jemu narodu vrsto najlepših ljudskih knjig.

Ako se vozimo po dolenjski progji od Ljubljane, se nam od- pira nov svet zelenih gričev in dolin, pokritih s širokimi go- zdi in skromnimi njivami, ob njih pa sanjajo preproste do- lenjske vasice in samotne koč- živeče od trdega dela in borne- ga zaslužka. Tu in tam se še pokaže graščina — spomin sta- rih časov, — v Višnji gori pa se spominimo slave naših sta- rih mest, ki se zdaj kaže le že v slikoviti skupini hiš, nalo- ženih druga vrh druge, kakor da bi se tiščale tako skupaj zato, ker so jim odvzeli staro srednjeveško obzidje in se zdaj brez vasne obrambe boje no- vih časov. Med njimi se beli razvalina starega gradu in tam nekje se skriva skrivnostni polž s svojimi ponosno — ju- naškimi zgodbami. Vlak vozi po lepi zeleni dolini ob cesti. Tu se začne Jurčičev kraj. Tu po tej cesti je hodil v šolo v Višnjo goro.

Izstopimo v Stični. Proti ju- gu se med nizkim gričevjem vleče tiha dolina, ki jo zapira mal parobek z belo cerkvico, z nekaj hišami in jagnjedi, ki se vitko dvigajo nad slamna- timi strehami. Tam je Mulja- va. Tri četrti preabimo do tja. Hodimo po vsi cesti in kdor je čital Jurčiča, se mu zdi ves kraj čudno znan. Tu je hodil Lovro Kvas svojo pot na Sle- menice. Tam nekje na griču med gozdovi so Slemenice. Tu ob potoku je mlin, kjer je ho- dila naša znanka Neža Rožma- ripka. Potnik nam prihaja na- sproti. Zdi se nam, da smo ga srečali v Jurčičevih povestih. Tu je kraljestvo desetega bra-

Nujen apel na pittsburške Slovence in Slovenke

Vlada Združenih držav nam je končno dala dolgo pričako- vano dovoljenje za zbiranje in delitev religne pomoči za ju- goslovanske narode. S tem nam je dana prilika, da hitro stopimo v akcijo, da zberemo kar- več mogoče obleke in denarja za nakup zdravil in hrane za šestradne narode v Jugosla- viji. Zavedati se moramo, da mora priti prva pomoč od svojih ožjih rojakov in sorodni- kov, od bratov in sester v Združenih državah. Vemo, da bo naš narod moral prestatl še veliko gladu in mraza, ako jim takoj ne pošljemo obleke in drugih potrebščin. To smo jim obljubljali in to moramo sedaj takoj izpolniti in rešiti kar se še da rešiti.

Ustanovljen je odbor, kate- rega naloga je, da hitro stopi na delo in zbere čimveč obleke in denarja za nakup hrane. Vsak dan bodo potrkale na va- sa vrata naše marljive ženske in dekleta. Izročite jim vse kar imate pri rokah vrednega in porabnega, da se zopet obleče in nahrani vsaj tiste reveže, katere je osvobodilna armada izrgala iz Hitlerjevih klešč. Vedno smo skrbeli, če bo sploh kdo ostal še živ, a sedaj vemo, da so mnogi ostali pri golem življenju, toda oni prosijo na- so pomoč, hitro pomoč, katere jim ne smemo odreči pod no- benim izgovorom.

Zbirati religno pomoč okrog

naših rojakov in prijateljev drugih narodnosti ni lahka stvar, toda naše požrtvovalne ženske in dekleta se ne ustra- šijo nobenega truda. Vse so sprejele to nalogo z velikim navdušenjem in veseljem, ker se zavedajo, da bo ta pomoč rešila marsikatero življenje, da jim bo ta pomoč vtila novo u- panje in veselje do življenja. Zato apeliramo na vse rojake in rojakinje, da se izdažejo vredni sinovi in hčerke našega slavnega naroda, da grede na- šim ženam in dekletom vse- stransko na roke, da jih toplo sprejemajo in pomagajo pri tem težkem delu. Od složne- ga in skupnega delovanja je odvisna vsa religna pomoč in vse kar bomo storili v tem o- ziru, bo še vedno premalo, ker beda in pomanjkanje je nepo- pisno.

Dalje apeliramo na ostale mo- že, žene in dekleta, da se nam pridružijo in pomagajo pri tem šlovelkoljubnem delu. Vabimo tudi Slovence in Slo- venke iz bližnje okolice, da se nam pridružijo iz zbirajo oble- ko in prispevke.

Vsaka sloven-ka družina, vsak posameznik naj da takoj — naj da toliko, da ga bo za- bolelo. S tem bomo storili na- so svefo dolžnost in čast do svojih trpečih bratov in sester v stari domovini.

Mary Skerlong.

NAJBOLJŠI PRIJATELJ

V NESREČI VAM JE:

SLOVENSKA NARODNA PODPORNJA JEDNOTA

BRATSKA, DELAVSKA PODPORNJA USTANOVA

Sprejema moške in ženske v letih od 16. do 50, in otroke do 16. leta starosti.

Članstvo: 64,500

Premoženje: \$11,000,000.00

Za ožje informacije glede zavarovanja vprašajte lokalnega tajnika društva SNPJ

Glavni stan:

2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

SEDAJ LAHKO DOBITE

LASTNOROČNO PODPISANI KNJIGI

pisatelja Louis Adamič-a

ZA CENO \$2.50 ZA ZVEZEK

"Two Way Passage"

V tej knjigi, ki je zbudila pozornost vsega ameriškega naroda, da je pisatelj nasvet, kako bi bilo mogoče po sedanjih vojni pomagati evropskim narodom. Iz vseh evropskih držav, tudi iz Jugoslavije, so prišli naseljencl v Ameriko in pomagali postaviti najbolj na- predno in najbogatejšo državo na svetu. Sedaj je prišel čas, da Združene države pomagajo narodom, ki so jim pomagali do njiho- vega sijaja in moči. Pot na dve strani — kakor bi se mogli naslov knjige prestaviti iz angleštine — je jako zanimiva knjiga in jo priporočamo vsakemu, ki razume angleško.

"What's Your Name"

"Človeški odgovori na vprašanje, ki se tiče sreče milijonov . . . Čit- tanje te knjige je bogato plačano." — Tako se je izrazil veliki ameriški čevrnik o tej knjigi.

Pri naročbi se poslužite naslednjega kupona

Form for ordering books, including fields for name, address, and city.

"Glas Naroda"

216 W. 18th STREET NEW YORK 11, N. Y.

Angleško-Slovenski

BESEDNJAK

Izšel je novi angleško-slovenski besednjak, ki ga je sestavil

Dr. FRANK J. KERN

V njem so vse besede, ki jih potrebujemo v vsak- danjem življenju. — Knjiga je trdo vezana v platnu in ima 327 strani.

Cena je \$5.00

Naročite jo pri:

KNJIGARNI "GLASA NARODA"

216 W. 18th Street New York 11, N. Y.

Mali Oglasi

imajo velik uspeh

Prepričajte se!

(Nadaljevanje na 4. strani.)

PROKLETA

Spisal EMILE RICHEBOURG
Is francoščine prestavil J. L.

(128)

5.

Prišla je bita noč. Milijoni zvezd so migljali na jasnem nebesu, prijetni vonji so bili v zraku. Mesec je prekrasno razvijal svojo svetlobo no okolico.

Delavci se še niso bili razšli, hoteli so baš ločiti se. Zdajci zakriči sova, ki je lovila drugega ptica.

Ženske se močuč in grozeč stisnejo druga k drugi.

"No, kaj pa imate?" povpraša eden možev smejejo se.

"Ali si slišal?"

"Kaj? Vpitje sove?"

"Bog!" zakriči debela kmetica in mrzaj jo pretrese po vseh udih, "da sem sama, ne imela bi korajže, iti v Fremicourt. Umrla bi samega trepeta, pomislivi, da mi zna strah stopiti na pot!"

"Pojdite se solit ve in strah, ki že dlje časa blodi v vaših možganih! Saj strahov ni!"

"A če ga je kdo že videl?"

"Kdo ga je videl?"

"Le povprašaj ribiča Mateja!"

"In mlači Martin ga je tudi videl!"

"No!" smejal se je maloverni ževce, "meni naj bi strah prišel na pot!"

"Tega si pač ne želi! Strah dišne v tebe, in koj imaš zlatenico, ki se je ne iznebiš leto dni!"

"In kje se more videti strah?"

"Ob reki, tam, kjer je brv čarovniške jame. Pokazuje se kakor blisk ter pušča celo vrsto žarečih isker za sabo. A strahu ne hodi nego leta."

"Vaš strah ni nič drugega kakor večja?"

"Tako? Ima li večja roke, noge, glavo? Stari Matej je trdil, da je šel tako blizo mimo strahu, da bi ga bil lahko z roko prijel, da mu ni roka takoj omrtvela."

"Pač zato, ker se je preveč bal."

"Dobro, recimo, da se je res bal; ali je to dokaz, da ni videl straha?"

Kmet zmaje z ramama, a kmetica se ujezi.

"Jaz bi se smejala, če bi ti strah dal dobro lekcijo!"

"In misliš li, da si jo tako izalaha pustim dati?"

"Ne le šali se. A povem ti: dasi si močan, padeš na tla kakor klada, če se te strah le dotakne!"

"Pojdi dalje!"

"Da!" odgovori privovedovalka, okoli katere so se zapolne poslušalke kar tle. "Če strah pride mimo koga, sliši se ječanje, zdihovanje in ihtenje, kakor da bi toževala vsa dolina. In velik je ta strah, tako velik kakor topol!"

"In seveda tudi bel, kakor vsi strahovi..."

"Ne, strah iz čarovniške jame je črn kakor vrana."

"Črn! Morda je celo sam hudič!"

Nekatere ženske prestrašene zakričijo.

"No, hudiča se nam ni treba bati, kajti izbeži takoj, ko se pred njim prekrizamo."

"Bogme, da kralu sam počnem verjeti na strah!"

"Postavi se polnoči na brv, potem ga bodeš že videl."

Žanjec, ki je do zdaj močuč poslušal, poprime besedo.

"Jaz sicer ne verjamem na duhove in strahove," deje resno, "pa to je resnično, in lahko trdim, kar sem sam videl, da neko čudno bitje moški ali ženska ali hudoba ponoči po bregu sablenseskem blodi kakor uboga duša! Tri leta so potekla, kar sem ribaril pri jezcu. Šel sem kolikor sem mogel hitro ob rekinem bregu s svojim trnkom. Naenkrat slišim stokanje. Mislim sem, da se je komu kaka nesreča prigodila in obrnem se na stran, od koder so prihajali ti tožni glasovi. Zdajci se prav pred mano vzravna temna postava, kakor da je iz zemlje zrastle. "Kdo je tukaj?" zakričim. A ne da bi odgovorila, zbežala je sence hitro kakor bi trenil. Jaz hitim za njo. Prikazen je hitro kakor veter švigala med drevjem. Enkrat bi jo bil skoro že prijel. Bil sem tako blizu, da sem lahko slišal njeno sepihajočo sapo ter sem mogel videti njene dolge, črne, frfajoče lase. Toda naenkrat izgine tako naglo, da nisem videl, kam je prišla. To sem videl, kakor sem rekel, sam s svojimi očmi, o tem letnem času pred tremi leti o Ivanovem."

"O Ivanovem, baš pred 19. leti je bilo, ko je Jean Renaud ubil nekoga mladeniča na cesti v Civry," opomni stari ževce.

"Spominjam se še tega, kakor da je bilo večeraj. Moj Bog, kako veliko pozornost je vzbujal ta zločin takrat v tem kraju!"

"... Kar se pa tiče strahu iz čarovniške jame, mora biti vsekako nekaj resničnega na tem; kajti že dolgo se o tej stvari govori. Bertrand je to videl — kakor pravi — pred tremi leti o Ivanovem. In jaz sem isto videl pred petimi ali šestimi leti. In kar je pri tem jako čudno, je, da tudi o kresnem večeru. Sicer so ljudje govorili že pred 12. leti, da slišijo vsako noč iz čarovniške jame jok in stok."

"Kakor rečeno," deje debela boječa kmetica, "mora biti strah. Morda je uboga duša umorjenčeva, ki prosi o kresnem večeru za očenaš."

"No, potem pa dejte maše brat za umorjenčovo dušo!" rogal se je malovernik.

Stari ževce pa reče: "dovolj zdaj o strahu, sicer ženske samega trepeta ne zatisejo vse noč oči. Deseta ura bo kmalu bila; požurimo se, da pridemo domov. Jutri ob treh zjutraj moramo biti zopet na nogah. Noč je za počitek, ne pa za klepetanje."

S tem se razidejo.

(Nadaljevanje sledi.)

ZANIMIVA SATIRA

Prizor iz zanimive satire o napolnjenem Washingtonu, "The Doughgirls", v kateri nastopajo Ann Sheridan, Alexis Smith, Jack Carson, Jane Wyman, Irene Manning, Charlie Ruggles in Eve Arden v Hollywood Theatre, Broadway in 51st Street, New York City.

STOLETNICA ROJSTVA JOSIPA JURČIČA

(Nadaljevanje z 3. strani.)

nek je tri nedelje zaporedoma pridigoval samo o Juriju Kozjaku in iz vse okolice so ljudje kar vreli v cerkev."

Po maturi je odšel Jurčič na Dunaj, kjer se je seznanil s Stritarjem ter s svojim marljivim delom tudi tega našega svetovnega potnika pridobil za delo na polju slovenske literature. V prvih letih na Dunaju je pisal Jurčič "Desetega brata". O tem piše Fran Levec: "Kako je Jurčič živel na Dunaju, kako je stradal in prezebal, po vlažnih luknjah prebival, o tem bi se dali pisati dolgi žalostni spomini. Omenim naj samo to, da sva enkrat pet dni obživala ob enem samem goldinarju in se tistega sva si vzela na posodo. A poleg tega je neprenehoma delal in se pripravljaj za svoj pisateljski poklic. V tem času se je rodil njegov "Deseti brat", sedaj prava narodna knjiga, ki obsega nekatere tako klasične prizore in tako genialno risane značaje — omenjam samo

Krjavlja, strica Dolefa in Obrščka — da se svetijo kakor pravi biseri v naši leposlovni književnosti in bodo večno združeni s slavo Jurčičevega imena. Izšel je leta 1866. "Deseti brat" je prvi slovenski roman in lahko rečemo, da je še danes prvi roman, ki ga bere vsak Slovenec in vsaka Slovenka. Osebe tega romana, ki so tako naše, slovenske in resnične, nam stopijo tako živo pred oči, da se jih z veseljem spominjamo vse življenje kot svojih dragih mladostnih znancev.

Toda od slave se ne da živeti. Vkljub veliki marljivosti, s katero je pisal Jurčič za našo šteto, ni mogel izhajati na Dunaju. Zato je leta 1868, odšel v Maribor kot urednik k "Slovenskemu Narodu". Čas je bil buren in Jurčič se je poleg svojega rojaka Tomšiča z vsvo vnemo lotil dela za list. Gotovo je, da je pri tem trpelega njegovo pisateljsko delovanje. Leta 1871. je odšel celo v

Sisek, da bi tam urejal nemški list, pisan v jugoslovenskem duhu. Jurčič je bil namreč tudi v politiki zvest učence svojega učitelja Levstika in je z vsem prepiranjem zagovarjal narodno jugoslovensko smer ki je dobivala v teh letih že svoje jasnejše obrise. A to je drugi del njegovega življenja. Leta 1872. se je kot urednik "Slovenskega Naroda" preselil v Ljubljano, kjer je podnevil delat za list, ponoči pa do pozne ure pisal svoje romane in povesti. V tem času so nastala njegova dela: "Doktor Zober", "Med dvema stoloma", "Erazem Tattenbach"

"Lepa Vida" itd., ki so še danes najljubše čtivo vseh naših študentov. Jurčič je imel poseben dar pripovedovanja, s katerim si je mahoma pridobil občinstvo vseh vrst. Njegovi romani so kljub predhodkom proti tej "pohujšljivi" vrsti leposlovja segli v široke vrste naroda. Jurčičeva velika zasluga je, da je privabil k dobri slovenski knjižni naši ljudstvo ob času, ko so stari domači pripovedovalci že izumirali, in odprl pot našemu leposlovju v kroge, ki so dotlej poznali le tuje knjige. V besedi in dejanju je njegovo pripovedovanje priljudno zanimivo, naravno in živo, da gledamo pred seboj resnično življenje in ljudi, kakor so živali in žive po naših vaseh in mestih, po kočah in gradovih. Vse njegove spise prepleta živa fantazija, napet razvoj dogodkov in izvirna narodna šaljivost, ki je z Jurčičevimi originali stopila v naš književni svet. Zato bodo njegova dela ostala pravi zaklad našega narodnega življenja.

Leta 1876. je Jurčič izdal svoje veliko dramatično delo "Tugomer". Pokazal nam je dogodke iz zgodovine polabskih Slovanov in z njimi razkival našo narodno usodo. Pred nami se vrste prizori, v katerih nastopajo slovenski knezi in velmožje, žene in narod v teški borbi z nemškimi nasprotniki. Glavni junak je Tugomer, ki pade v boju, da s krvjo izbrise greh, ker je

preveč zaupal sovražnikom. "Tugomer" je prva slovenska narodna drama; v nji se zrealizirajo razmere in nazori sedanje dobe; v osehah in besedah čutimo le razne smeri v naši politični borbi, na zgodovinskem ozadju se nam rišejo sodobni dogodki in ljudje.

Jurčič je stal v teh letih sredi najhujšega domačega političnega boja, ki ga je kot urednik vodil v duhu napredka in svobode. Njegovi članki v Slovenskem Narodu so kazali narodu pravo pot sredi političnih zmed in spletk. Ko je izbruhnila na Balkanu vstaja, je Jurčič krepko zagovarjal upravičenost slovenske osvobodilne vojne in poudarjal pomen teh velikih dogodkov za nas. Dne 1. maja 1877. je pisal: "Na jugu se je začel sveti slovenski boj za osvobođenje naših bratov. Vara in moti se Madžar in Nemec, če misli, da smo tako neumni, da bomo Slovani bratu Rusu nosili nesrečo in tako kopali svoj lastni grob. Greh naš pa bi bil, če bi hoteli za madžarski in dunajski šovinizem doprinašati kakršnekoli žrtve". Po padcu Plevne je pisal: "Plevna je padla. In v teh treh besedah se izgovarja veliko dejanje: dobljena je velika in odločilna bitka, ki uničuje dednega sovražnika Slovanstva, bitka, dobljena za osvobođenje slovenskih naših bratov na jugu, za moralnično dvigljenje narodnega duha tud nas avstrijskih Slovanov."

Vkljub vsem viharnim političnim dogodkom, ki so mu dali pri uredništvu mnogo posla, je Jurčič zvesto živel svoji pripovedni umetnosti. Pripravljaj je veliko delo iz staroslovenske dobe, a dovršil je samo prvi del pod naslovom "Slovenski svetec in učitelj". Imel je še polno načrtov. Leta 1881. je osnoval s prijatelji "Ljubljanski Zvon", za katerega je pisal roman "Rokovnjači". Toda medtem ga je že premagovala bolezen. Iskal je zdravja v Gorici in na Brdu, a zaman. Dne 3. maja se je širil po Sloveniji vest, da Josipa Jurčiča ni več med živimi. Veliki njegovi načerti so padli z njim vred v grob. Roman "Rokovnjači" je dovršil njegov prijatelj Janko Kersnik, ki mu je bil v pripovedni umetnosti najbolj soroden. Pokopali so ga v Ljubljani in na grobu se svetil napis iz "Tugomerja", ki jasno izraža Jurčičovo življenjsko pot:

Trd bodi, neisprosen, mož jeklen, kadar brani ti časti in pravde narodu in jeziku svojemu.

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, ako je vam le priročno da se poslužujejo — UNITED STATES CANADIAN POSTAL MONEY ORDER.

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK

Knjžica daje poljudna navodila, kako postati ameriški državljan. (V slovensčini) Cena 50 centov

Dobite pri Knjigarni Slovenic Publishing Co., 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

Državljanstvo
Cleveland, Anton Bobek, Charles Karlinger, Jacob Resnik
Grand, Anton Nagode
Lorain, Louis Balant, John Kumsa
Youngstown, Anton Kikelj

Nebraska
Omaha, P. Broderick

New York
Gowanda, Karl Strulista
Little Falls, Frank Masle
Worcester, Peter Rodo

Ohio
Barberton, Frank Troba
Cleveland, Anton Bobek, Charles Karlinger, Jacob Resnik
Grand, Anton Nagode
Lorain, Louis Balant, John Kumsa
Youngstown, Anton Kikelj

Oregon
Oregon City, J. Koblar

Pennsylvania
Conemaugh, J. Brezovec
Coverdale in okolica, Jos. Paternel
Bessemer, John Jevnikar
Export, Louis Supancic
Farrell, Jerry Okorn
Forest City, Math Kamin, Frank Blodnikar
Greensburg, Frank Novak
Homer City, Joseph Kerin
Imperial, Vance Palcich
Johnstown, John Polants
Krayn, Ant. Tauselj
Luzerne, Frank Balloch
Midway, John Žust
Pittsburgh in okolica, Philip Progar
Steelton, A. Hren
Turtle Creek, Fr. Schifrer
West Newton, Joseph Jovan

Wisconsin
Milwaukee, West Alis, Frank Štok
Sheboygan, Anton Kolar

Wyoming
Rock Springs, Louis Tancher
Diamondville, Joe Rolich
(*Zastopniki, ki imajo poleg imena nepotrebne stroške?)

KNJIGARNA

Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street New York City

Razprodaja KNJIG po 50 centov komad.

IZDALA SPLOŠNA KNJIŽNICA		IGRE	
1 Domače živali Spisal Damir Felgel	17 Vojnimir ali poganstvo in krst Spisal Josip Ogrinec	28 Magda (Igra) — Alojzij Remec	36 Sveti Just (Igra) — Spisal dr. F. Petronik
2 Kreutzerjeva sonata Spisal L. N. Tolstoj	18 Mladim srcem Drugi zvezek. Zbirka za slovensko mladino. Spisal Ksaver Meško	29 Peterčkove poslednje sanje (Igra) — Pavel Golin	37 Tončkove sanje na Miklavšev večer (Igra) — J. Erbežnikin F. Rojc
3 Andrej Ternovec Spisal Ivan Albrecht	19 Študent naj bo Spisal Fr. S. Finžgar	30 Potopljeni zvon (Igra) — Gerhart Hauptmann	
6 Pregarjanje indijanskih misijonarjev Spisal Josip Spillman	25 Duhovni boj (Izdala družba sv. Mohorja) L. Skupnik	31 Revizor (Igra) — Nikolaj Vasiljevič	
12 Frank Baron Trenk Po raznih virih napisal Gjurjo Panduric	26 Denar Dr. Karl Englis — Poslovenil Dr. Albin Ogris	32 Spodobni ljudje (Igra) — L. Lipovec	
13 Pariški slatar Poslovenil Silvester K.	Edini vojni bond, za katerega vam bo žal, je oni, ki ga niste kupili!	33 Črne maske (Igra) — L. Andrejev	
14 Pravljice in pripovedke za mladino Spisal Silvester Koltnik	35 Praški Judek Spillmannova povest — Prevaj Josip Volc	34 Antingone (Igra) Poslovenil C. Golar	
15 Suneški invalid Spisal Silvester Koltnik	Ker je maloga teh knjig zelo omejena, je pri naročilu pripravljive omejitve, niti več šbirki, da nam bo na ta način mogoče vsakemu zadovoljiti.	38	

(Nadaljevanje sledi.)